



Behövs kostråd på grund av PFAS?

Sabina Litens Karlsson – Avdelningen för Hållbara Matvanor

Nytt tolerabelt veckointag

Ny riskvärdering EFSA (Hösten 2020)

Tolerabelt veckointag (TVI) PFAS-4*: 4,4 ng/kg/vecka (200-2000 gånger lägre än tidigare)

*PFOA, PFOS, PFNA och PFHxS

- Många i Sverige riskerar att överskrida TVI
- Fiskkonsumtion främsta exponeringskällan - Sverige
- Dricksvatten från förorenade områden

Hur tar vi fram kostråd 1(2)

Risikanalysens principer

Vetenskapligt
underlag

- Risk- och
nyttovärderingar

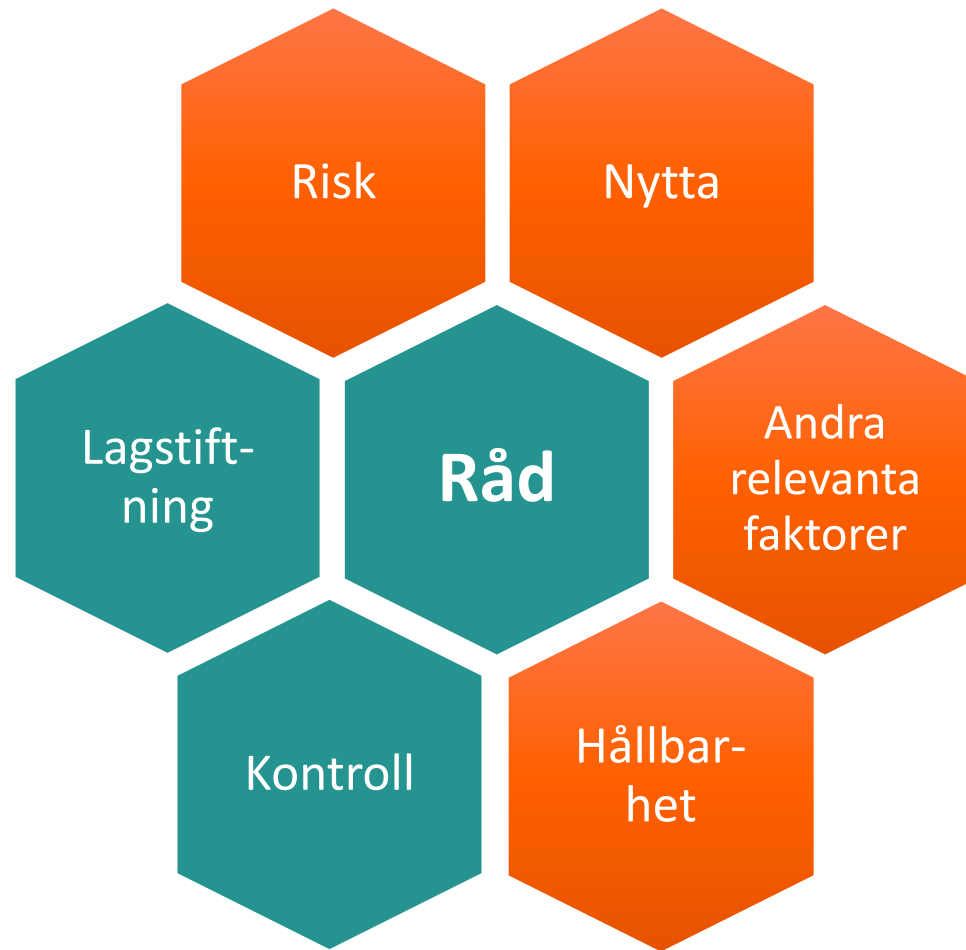
Hantering

- Lagstiftning
- Kontroll
- **Kostråd**

Kommunikation

- Anpassat till rätt
målgrupp

Hur tar vi fram kostråd 2(2)



Omega -3

Selen
Jod

D-vitamin
B12



Hållbart
fiske

**Ingår i kostmönster som minskar
risken för kronisk sjukdom**

Dioxin
PCB

Kvick-
silver

PFAS

Vad är vårt mål med eventuella kostråd för fisk?

- Fisk - unikt livsmedel, många viktiga näringsämnen - många äter för lite
- Enkla råd som alla kan följa, skydda känsligaste grupperna

De som äter mycket av fisk med högre halt äter mindre

Vad händer inom EU - PFAS?

1. Efsa - risk-och nyttovärdering av fisk - bl.a. PFAS

- Klar tidigast 2024

2. Kommissionen - gränsvärden inom EU för PFAS-4 i livsmedel

- ALARA (Riskbaserad kontroll)
- Förslag gränsvärden fisk diskuteras
- Förväntas vara klart 2023



Vad händer på Livsmedelsverket - PFAS?

1. Pilotkartläggning och analys - PFAS i svenska livsmedel. Exponeringsuppskattning - vilka livsmedel bidrar till exponering?
2. Nationella gränsvärden för PFAS i dricksvatten utreds
3. Kommunikation



Rekommendationer om egenfångad fisk - PFAS

Minska intaget hos de som riskerar få i sig mest

- **Högexponerad grupp:** fiskarfamiljer kontaminerade sjöar
- Tillfälliga rekommendationer - egenfångad fisk som är förorenad av PFAS
[Riskhantering PFAS i dricksvatten och egenfångad fisk \(livsmedelsverket.se\)](https://livsmedelsverket.se)
- Lokala kontrollmyndigheter (länsstyrelser och kommuner)



Skyddar våra allmänna råd om fisk - PFAS?

Tills Efsas risk-nyttovärdering är klar har vi ett visst skydd:

- Befintliga råd om fisk skyddar till viss del mot PFAS (2-3ggr/år resp. 1 ggr/v)
- Variera konsumtion av fisk från olika källor
 - Hållbarhet
 - Fler näringsämnen
 - Minskad mängd skadliga ämnen

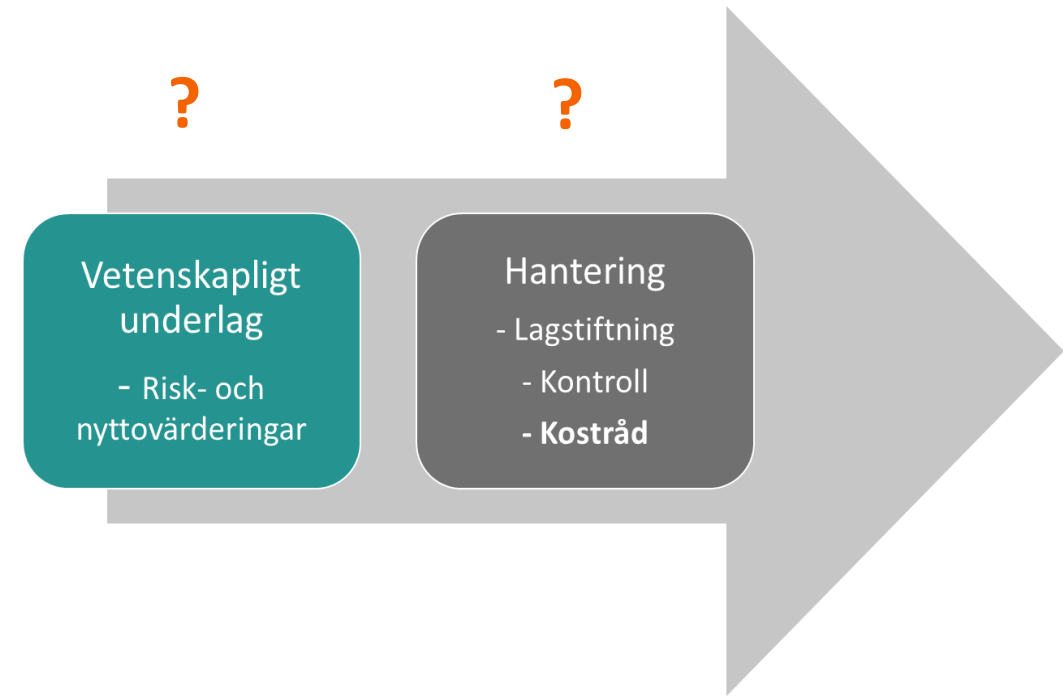
Behövs kostråd på grund av PFAS?

För fisk köpt i affären och andra livsmedel – vet ej

Innan vi kan svara på denna fråga behöver vi:

1. Efsas risk-nyttovärdering
2. Mer haltdata i livsmedel
3. Gränsvärden livsmedel

För kontaminerade områden – ja



För mer information:

- Läs på vår hemsida:
[Riskhantering PFAS i dricksvatten och egenfångad fisk \(livsmedelsverket.se\)](https://www.livsmedelsverket.se/riskhantering-pfas-i-dricksvatten-och-egenfangad-fisk)
- Våra nuvarande råd om fisk och skaldjur täcker delvis även PFAS:
[Fisk och skaldjur - råd \(livsmedelsverket.se\)](https://www.livsmedelsverket.se/fisk-och-skaldjur-rad)
- Kontakta oss om ni vill ha stöd med hantering och eventuella lokala råd



Tack för att ni lyssnat!



